

Művészete több mint architektúra: nemzetépítés

„Az építész az Isteni terv szolgálója, műveivel megkísérli az ember lehetséges útját kijelölni. Magát és társait kell az anyagi lét felé emelnie.”

(Makovecz Imre)

Tisztelt Miniszterelnök Úr!
Kedves Marianne Asszony!
Tisztelt Államtitkár Asszony, Államtitkár Urak!
Kedves Vendégeink!

Makovecz Imre szavaival köszöntöm Önöket a nemzet géniuszának 90. születésnapja alkalmából rendezett életmű-kiállításon. Úgy illik, hogy az ünnepeken rendezzük gondolatainkat, összegezzük dolgainkat. Lelkünket is felöltöztessük, szélesebb időívben lássuk ünnepünk tartalmát, méltó perspektívában tekintsük át viszonyunkat az ünnepelttel. A méltó jelenléthez lélek- és testtartás is jár, most, hogy itt állok, hallom a mester szavát: „*Állj egyenesen, fiacskám!*”

Három évtized alatt megszoktam, hogy tömondakat hallok tőle, melyek jóval többet jelentenek elsődleges tartalmuknál. Makovecz Imre építészete ebben a felszólításban is ott van: ő az aranykor eleven házának ősképét hívta inspirációnak, így lettek házai az élő közösség lélekle nyomatai, terei gerincegyenesítő alkotások.

És most, ebben a megidézett szellemi térben állva, a pillanatban sűrűsödik össze bennem mindaz, amit a mester tett, és amelynek éltetését ránk, itt maradottakra bízta.

Mindaz, ami itt körülvesz bennünket, a Makovecz Alapítvány több mint egy évtizedes áldozatos rendszerező munkáján alapul. De ennél több, ami Makovecz Imre hagyatékával történt, hisz a halála után néhány évvel kiadott kormányhatározat alapján közel 20 épülete újult meg, és a költségvetési forrásbiztosítás több mint 10 új házának megépítését tette lehetővé Makótól Piliscsabáig, Zalaegerszegtől Devecserig. Mára jelentős épületei mind műemléki védeltséget élveznek. Példátlan életműgondozás ez, higgyék el: sehol a világon nincs ilyen határozott akarat egy életmű éltetésére.

A szándék és a rendezettség, a mester munkássága arra kötelez bennünket, hogy hagyatékát nemzeti örökséggé emeljük. A mi feladatunk, hogy az életműből nemzetéltető impulzust, a kulturális alap építőköveit formázzuk. A mi dolgunk, hogy a mesternek a Kárpát-medence jövőjéről, az otthonteremtésről, a környezethez való viszonyról, a természetről és az emberi természetről, a közösségépítésről vallott gondolatait, építészeti, szellemi örökségét rendszerezve megőrizzük.

A Magyar Művészeti Akadémia erre tesz javaslatot, amikor a mester munkásságának kutatására, a tanulságok összegzésére hivatott intézet létrehozását szorgalmazza a Magyar Építészeti Múzeum keretein belül. Feladatunk egy olyan, a Kárpát-medencét lefedő szolgáltató központ működtetése, amelyben egybecseng a három építészgéniusz: Lechner, Kós, Makovecz szava: „*Magyar formanyelv nem volt, hanem lesz, melyben összegyűjtjük a történelem által szétszórt köveket, hogy olyan Házat építsünk, mely összeköti az Eget a Földdel.*”

Makovecz Imre azt mondta: „*Az ember úgy dolgozzon, hogy szórakoztassa a Jóistent.*” Gondolata, programképe egy szellemi, lelki, fizikai egzisztenciális térben értelmezendő. Házai nem csupán építmények, hanem egy közösség élő terei, művészete több mint architektúra: nemzetépítés.

Alapja a múlt tisztelete, tartalma a közösség éltetése, jövője a hagyományozás képessége. Ennek folytatása, művelése a mi feladatunk.

Nem tudom, hogy miként lesz, Mester, de keresztény lélektartásom szerint úgy hiszem, találkozunk majd. Csak azt szeretném, hogy ha felteszed a kérdést: „*Mit csináltak, fiacskám, amikor már nem voltam veletek?*” – egyenes tartással tudjam válaszolni: Folytattuk, Mester, elegánsan, ahogy meghagytad.

Köszönöm, hogy meghallgattak!